

HOLDKÁR

– Hol látta utoljára az eltűnt személyt?

– Kimenőre indult, tegnap délután.

A rendőr homlokára gondterhelt ráncok gyűltek, valamit súgott valakinek, akit nem láttam a telefon képernyőjén. Ami azt illeti, én is ideges voltam, még soha nem tűnt el senki a felügyeletre bízott tanulók közül. A Kope meglehetősen kicsi diákszállás volt, szerettem úgy gondolni rá, mint egy nagy családra. Tomate pedig nem tartozott azok közé, akik szerettek kimaradni, meg egyéb módon feszíteni a húrt. Tegnap kiment a városba, s azóta semmi hír felőle.

– Küldje át az eltűnt személy adatait – kérte a rendőr. Az adatállományt már jó előre várólistára helyeztem, így pár másodperc múlva már a rendőrség szervere futtathatta végig a tesztekét. Nem tartott sokáig.

– Kiszilipelt – állapította meg a rendőr. Már jött is vissza az adatsomag, benne Tomate mozgása azóta, hogy kijelentkezett a diákszállásról. A város rajza megpördült, hogy a lüktető sárga pontokból álló útvonal kirajzolódhasson. A fiú kisebb kitérővel ugyan, de gyakorlatilag egyenesen az egyik közsiliphez ment s ott eltűnt. Onnantól fogva semmi, maximum a holdvédelem műholdjai mérhették be, a városok belső érzékelőrendszere számára elveszett.

– Körbekérdeztem, nincs adat arról, hogy visszajött volna – folytatta a rendőr. – De egyelőre nem kell a legrosszabbra gondolni, több kisebb bázis és telep van kint, amik nem tartoznak a mi adathálónkba. Szórakozóhelyek is... Egy órán belül végigkérdezzük őket.

– Köszönöm, majd akkor felvesszük a kapcsolatot...

Egy óra! Gondterhelten dőltem hátra. Mi a fene történhetett? S főleg ez a gyerek... Tucatnyi másikat tudtam volna mondani, ha korábban valaki megkérdezi, kivel lesz gond, Tomate neve fel sem merült volna bennem.

Az igazgató jelentkezett, érdeklődött, hogy mi a helyzet. Mikor beszámoltam neki, egy pillanatra az adataiba mélyedt.

– Ha a rendőrség kérdezi, hogy kérjük-e a körözés elrendelését, akkor nemet mondunk – mondta végül.

– De ez... – kezdtem ellenkezni. – Tomate nem szokott kimaradni csak úgy, annak nagyon komoly indoka kell, hogy legyen, ezért...

– Ezt sohasem lehet tudni. – Láttam rajta, hogy feszült. – Hirtelen úgy gondolta, hogy ő már elég nagyfiú... De negyvennyolc órán belül nem vagyunk kötelesek körözést kérni, s ha egy mód van rá, akkor nem akarok rendőrségi ügyet az intézményben. Csak ez kellene a konkurenciának... Mióta visszavitték a Kopernikusz holdmérnöki karát, valósággal vadászni kell a leendő kollégistákat.

– Nem ülhetünk ölbe tett kézzel, várva, hogy felbukkan... Nincs is bent a városban, kiment valahova!

– Én is rendszeresen kimegyek – legyintett az igazgató. – Te is. A fiúk meg főleg. Az összes jó hely kint van valahol, ebben nincs semmi rendkívüli. Viszont valóban nem ülünk ölbe tett kézzel: azt hiszem, jó emberre bízom a dolgot, ha megkérlek, szedd össze ezt a gyereket!

– Ügyeletes vagyok – vetettem közbe.

– Tisztában vagyok vele – mosolygott az igazgató. – Charles már úton van, átveszi tőled. Vidd el a szolgálati kocsit. Kérdezd meg a srácokat, mit tudnak, veled jóban vannak, biztos segítenek. Na, jó munkát!

● Charles valóban hamar befutott, így elkezdhettem fejtámasz megbeszélésemet. Igazából fogalmam sem volt, hogyan, áttöltöttem pár hasznosnak vélt kódot az órámba, majd sorba vettem a létszámadatokat. Charles közben az étel-automatával szórakozott, szokás szerint szidta a szendvicset, pedig annak nem volt az égvilágon semmi baja.

– Biztos valami nő van a dologban – állapította meg, miután megbékélt a sonka állagával, s leült a központi terminál elé.

– Remélem – dűnyögtem. Nem sokan tartózkodtak bent, délelőtt lévén szinte mindenki elment az iskolájába. Összesen öt különböző intézménybe jártak a kolekszaink, meglehetősen eltérő órarendekkel, de a délelőtti időszakra mindenhol jutott valamilyen foglalkozás. Az armstrongosok meg valami kirándulásra mentek, talán a holdkomp-parkba. Két fiú kódjai éltek csak az épületben, az egyikük beteg volt, a másik pedig éppen összepakolt, mert kikérték, megy vissza a Földre. Meghalt a nagyanyja.

Lekapcsoltam a képernyőt, majd vállamra dobtam a táskámat s elkészöntem Charlestól. Meg sem álltam Tomate szobájáig. Az órámba áttöltött kóddal kinyitottam az ajtót, majd gondosan bezártam magam mögött. Elméletileg jogom volt bármikor bemenni bárkihez, de azért ezt nem szerettem. Belépve el kellett ismernem, hogy Tomate rendszerítő gyerek, szépen rendben tartotta a cuccait, ahhoz képest, hogy fiú. Reméltem, hogy találok valami nyomot a szobában. Ha Charles jó felé kapisgált, s valóban, valami nő van a dologban – a fene tudja, mennyire aktív ez a Tomate gyerek ilyen téren – akkor csak van valami apróság, csomagolópapír vagy kép vagy...

Hát ez meg mi a...?

Első ránézésre valami idétlen, futurisztikus fegyvernek tűnt, ahogy kopottan, régi csillogását csak sejtetve terpeszkedett a szekrény tetején, alaposan lelógva mindkét oldalra. Valamilyen fémből készült, hosszúka, üreges, két végén behajló íves test volt. Odébb húztam egy széket, hogy felállhassak rá. Megkocogtattam. Határozottan fémnek tűnt, talán alumínium. Próbálgattam a súlyát is, nem volt nehéz. De hogy mi cél szolgálhatott, nem tudtam rájönni. Semmiféle elektronikának, műszernek nem akadtam a nyomára, egy egyszerű üreges, hosszú, teljességgel haszontalannak tűnő alumíniumtest egyensúlyozott Tomate szekrényének a tetején. Méghozzá láthatóan régi volt. Ki tudja, milyen régi...

Kimentem a szobából s megkerestem azt a fiút, aki délután utazott haza a nagymamája temetésére. Úgy rémlett, hogy jóban volt Tomate-vel.

– Jó napot, tanár úr! – köszönt rám.

Kérdeztem tőle, hogy tud-e valamit Tomate-ről, mondta, hogy nem, valamelyik nap együtt lógtak, de azóta nem találkozott vele. Kicsit zavartnak tűnt, mintha le lett volna lassulva, nem így szokott viselkedni.

– Találtam valamit, megnéznéd?

Lerakta a táskáját, s szó nélkül követett. Átmentünk Tomate szobájába, s ott a fémtárgyra böktem.

– Nem tudod véletlenül, hogy ez micsoda?

Hümmögött.

– Na, mi van? – Erőltetetten mosolyogtam. – A jelekből arra következtetek, hogy tudod.

– Hát... akár tudhatom is, csak...

– Valami gázos? Nem akarsz bemártani a fiút?

– Akár úgy is mondhatjuk...

Türelmetlenül legyintettem.

– Jaj, lépjünk túl ezen. Most nem érdekelnek a húzásaitok, Tomate eltűnt és meg akarom keresni, mielőtt a rendőrség is rákattan az ügyre. Neki is az a legjobb, ha minél előbb megtalálom. Szóval: mi ez?

– Hát egy... lökhárító.

– Lökhárító? – Megkocogtattam. – Na ne, láttam már lökhárítót, a legkisebb is van hatszor ekkora és nem ilyen fémből van, ez aztán semmit sem érne.

Türelmesen megvárta, amíg végigmondom, csak azután javított ki.

– Nem úrhajókra meg holdjárókra való. Régi földi autókra. Ezt úgy huszadik, huszonegyedik századnak nézem. Egész jó állapotban van, jó fogás.

– Tök régi autóra való? – Valahogy nem állt össze a kép. – Honnan szerzett volna ilyet?

– Úgy, hogy mázlista. Mostanában fellőttek pár ócskavasszállítmányt, abban találhatta. De... – Ő is fellépett a székre, szakértő kézzel végigsimította. – Ez tényleg nagy mák. Alig van rajta karcolás. Ezt itt kicsit le kell kaparni, kifényezni... Nem semmi.

– Milyen ócskavas? – értetlenkedtem. – Nem érek rá erre, nem lehetne kicsit egyértelműbben?

A fiú végigmért, leszállt a székről, elővett egy papírkapszulát a zsebéből, gondosan letisztogatta az ujjait, majd bólíntott.

– Akár fel is dobhatom őket...

– Akár.

– Magában úgyis bíznak a többiek.

– Ez igazán megtisztelő.

– Tomate meg még páran ki szoktak járni a szemételepre.

– Melyik szemételepre?

– A nagyra. Amelyik a Cyrillus kráterben van.

– Oda szórják a földiek a szemetüket, nem?

– De. Mondta is Tomate, hogy kaptak egy fülest, hogy valami régebbi szemételepet számoltak fel lent, s az egyik szállítmánnyal jön egy csomó ócskavas.

– Fülest? Ennyire benne vannak a dologban?

– Ha már egyszer csinálnak valamit, akkor azt alaposan. – Halvány mosoly jelent meg a fiú arcán.

– De ha jól sejtem, nem ez volt az első kiruccanásuk...

– Már jó ideje csinálják, nem csak ebből a kóterből. Állítólag nagy üzlet. Ezt – bökött a lökhárító felé – nagyon jó pénzért adja majd tovább, ha nem balek.

– Én úgy tudom, a földi szemételepek le vannak zárva, oda holdi nem is mehet.

– Legalábbis nem szabad neki. – Vállat vont. – De én is több tucat emberről tudok, aki rendszeresen kijár, pedig nem is vagyok benne a dologban.

– Nem szabad, mert veszélyes. Folyamatosan érkeznek a rakományok, mi van, ha a fejükre esik?

Kerülte a tekintetemet, végül felállt.

– Muszáj pakolnom, nemsokára indulnom kell a reptérre. Vizontlátásra, tanár úr!

● – Charles, nincs neked valami ismerősöd a földi szeméttellemnél?

A kollégám éppen a sokat szidott kávékat szürcsölte.

– Hogy mi? – nézett vissza értetlenül.

– Tudod, ami a Cyrillus kráterben van, ahova dobálják le a konténereket. Neked annyi ismerősöd van...

Mint az közmondásos a kollégium lakói közt...

– Hát... azt hiszem, a feleségem egyik barátnőjének az élettársa ott dolgozik. Miért?

– Hát, ő... – Haboztam, nem éreztem jó ötletnek beavatni Charlest a legújabb eredményeimbe, valószínűleg egy órán belül a fél Holdat fellármázta volna a szörnyűbbnél-szörnyűbb rémképeivel. Ami azt illeti, nekem is kavargott pár a fejemben. Tomate kiment a városból, a rendőrség se jelezte eddig, hogy valahol rögzítették volna a kódját (ami még nem jelent semmit, a városon kívüli szórakozóhelyek nem arról híresek, hogy percenként együtműködnek a hatóságokkal), ráadásul a szeméttelpre járkált ki, ahová naponta lezuhan négy-öt jól megtermett konténer. Nem normálisak ezek, hogy odamennek! Na, azért ne fessük rögtön az ördögöt a falra, bármi más is lehet, sokkal valószínűbb, hogy valahol összeakadt egy kikapós kislánnyal, s úgy van vele, hogy az alkalmat érdemes alaposan kihasználni...

– Nagyon undorító hely lehet – merengett Charles. – Még jó, hogy nincs olyan közel, nagyon rühellném.

– Ő... igen, igen! – kaptam a gondolat után. – Találtam valami petíciót, ami a bezárását követeli, gondoltam, kicsit utánanézek, persze nem most, most azt a fiút kell előkerítenem, csak ha már úgyis kimozdulok, akkor benéznék oda is. Jó lenne beszélni valakivel onnan. Tudod, hogy van ez, szeretem saját szememmel látni a dolgokat, mielőtt döntök...

– Mindjárt utánanézek... – Charles nagyot szusszantva letette a kávé s előgrasztotta a menüt az órájából. – Beletelhet pár percbe, majd átküldöm a tiedre, jó? Látom, már nagyon mennél... Van valami Tomate-ről?

– Van... azt hiszem. De egyelőre nem mondok semmit, nem akarom elkiabálni.

– Ezek a mai gyerekek nagyon szabadjára vannak engedve – dohogott Charles. – Más kollégiumból már rég kitették volna. Mindig is mondom nekik, hogy...

– Na, mennem kell. Szia!

● Betartotta a szavát, még a külső zsilipet sem értem el, az órák máris jelezte, hogy átküldték a szeméttelpepi alkalmazott adatait. Mondjuk, kikereshettem volna a nyilvános telefonkönyvből is, de ilyen bizalmas ügyekben jobb szerettem, ha van valamiféle személyes ismeretség is a dologban – még ha csak ilyen közvetett is, mint most.

Kizsilipeltem, majd átadtam az irányítást a számítógépnek. A szolgálati kocsi ráfordult a megfelelő sávra s gyorsulni kezdett. A Nap alacsonyan járt már, az árnyékok valószínűtlenül hosszúra nyúltak. Hátradőltem, s igyekeztem megnyugtatni magam. Azt is át kellett gondolnom, hogy mit mondok majd a szemetesnek. Elvégre, ha illegálisan mennek be a telep területére, akkor nem is nagyon tudhat róluk... vagy ki

tudja. Ha tényleg akkora üzlet előkaparni földiek által megunt és a Holdra átlőtt dolgokat, akkor az sem kizárt, hogy a személyzet is benne van a dologban. Esetleg pont ők a legnagyobb guberálók... Amit én ugyan nem bánok, csinálják, ha jól esik nekik, csak nekem is segítsenek be egy kicsit.

Leelőztem egy lassú buszt, páran integettek belőle, visszaintettem nekik. Tomate is egy ilyenrel járhatott a telepre, esetleg valamelyik barátja kocsijával. Ha saját maga bérelt volna, akkor a rendőrség egyből kiszúrja, amikor érdeklődöm. Egyébként időközben a rendőrökkel is beszéltem, s az igazgató utasításának megfelelően nem kértem a körözés elrendelését – a rendőrt pedig különösebben nem érdekelte a dolog. Ahol annyi diák tanul, mint a mi városunkban, mindennapos eset, hogy egy-két kimenő hosszabbra sikerül a kelleténél, különösebben senki sem szokott problémázni ezen.

Az autópálya fémcsíkja fordult, s ahogy kerülni kezdtük az eddig mellettünk futó hegyláncot, előbukkant a Föld sarlója is. Szép volt, szép ragyogó, legalábbis ilyen messziről. Azonban szinte biztosra vettem, hogy visszafelé már másképp nézek majd rá, miután közelebről megnéztem azt a csaknem száz kilométeres szemétkupacot, amit az ottaniak dobáltak át nekünk. Mert itt úgy sincs természet, meg talajvíz, meg szép táj, csak jó nagy kráterek, amiket az Isten is arra teremtett, hogy hulladékártóknak használják őket...

● – Úgyse foglalkoznak a petíciójukkal, itt nincs természet, talajvíz meg egyebek, amiket szennyeznek. Mindezt már ezerszer végigcsócsálták, s mindig a magukfajta holdvédők járták meg. – Kedves embernek tűnt Charles ismerőse. – Úgyhogy, ha rám hallgat, nem foglalkozik ilyenekkel.

Tekintve, hogy ezt a bemutatkozásomra kaptam válaszul, erősen felébredt bennem a gyanú, hogy Charles nem csak nekem adott információkat, hanem a másik oldalnak is. Hát így jártam.

– Az a helyzet, hogy igazából semmi közöm semmiféle petícióhoz – próbáltam menteni a menthetőt. – Csak... hát azért mondtam ezt, mert elég... bizalmas jellegű ügyben jöttem, s nem szerettem volna, ha idő előtt kitudódik. Kollégiumi nevelőtanár vagyok, s nem jelentkezik az egyik gyerekünk. Úgy tudom, hogy gyakran járt erre a telepre... hm... mindenféle cuccot keresgélni...

A szemetesnek megváltozott az arckifejezése, grimaszolt egyet, majd a folyosó vége felé bökött.

– Jöjjön!

Csinos kis épület volt, megerősített acélkupola alatt rejtőzött, s inkább tűnt valamiféle irodakomplexumnak vagy látogatóközpontnak, mint szemételepnek. De hát a Hold az nem a Föld, mint az köztudott...

– Szóval guberál a kölyök – dünnyögte a szemetes. – Mi a neve?

– Ö... – Vajon sértem a személyiségi jogait, ha megmondom? Érdekli a fenét most – Tomate.

– Tomate... Nem, őt még nem ismerem.

Csodálkozva ránéztem, mire valósággal mentegetődni kezdett:

– Elég sok csoport van, s mindet észben tartani...

– Ezt meg hogy érti? – kérdeztem.

– Hát... ahogy mondom. Nagyon sokan járnak ki guberálni, nem ismerhetem mindet személyesen.

– De én úgy tudom, hogy tilos... guberálni.

– Hát... eredetileg az is volt. Merthogy érkeznek be a szállítmányok, s annyira nem tudjuk kiszámolni, hogy melyik hova esik... De egy majdnem száz kilométer átmérőjű területet ellenőrizni... hát azt nem lehet megoldani ennyi emberrel. Van fönt műholdunk is, ami figyeli a becsapódásokat, meg érzékelőrendszerünk, de azokat is ki lehet játszani. Ezért kötöttünk egy nem hivatalos megállapodást a guberálókkal, ők betartanak pár egyszerű biztonsági rendszabályt, elsősorban a saját érdekükben, s mi cserébe a vezetőiken keresztül rálátunk a dolgokra, közben tudjuk tartani... Aztán egy idő után elkezdték megszervezni a hierchiájukat is, vagyis civilizált formát öltött az egész. Holdhoz méltót.

– Akkor nem is illegális?

– Végző soron az. De... hát érti. Nem propagáljuk a dolgot, meg hát így működik. Nagyobb balesetünk se volt még. Ellenben például a Theophilus kráteri telepen már több halálos kimenetelű guberálás is történt. De... nézze csak ezeket, ezeket mind a guberálóktól kaptuk, egy-két kivétellel!

A folyosó oldalába kivilágított vitrineket süllyesztettek, amikben különböző tárgyak pompáztak. Több hozzám hasonló látogató nézelődött előttük.

– Ez mi? – kérdeztem. Nagyméretű, nagyjából öt méteres formátlan fémkaszni pompázott a rejtett lámpák fényében, leginkább egy összegyűrt és lelapított papírgalacsinra emlékeztetett.

– Egy Mercedes E osztályú kocsit, valamikor a huszonegyedik század elején préselték össze egy autótömetőben – magyarázta büszkén a szemetes. – A guberálók szóltak, hogy hol találták, de nem bírták kiszabadítani, mi küldtünk ki gépeket, amikkel kiemeltük s behoztuk. Nem semmi, mi?

Annyira nem lelkesedtem érte.

– Az ott meg egy antik szoborutánczat, valószínűleg...

Megragadtam a karját.

– Bocsánat, de nem lehetne azzal foglalkozni, amiért idejöttem? – kérdeztem udvariisan, de határozottan.

Sóhajtott egyet.

– De... Itt az irodám, a folyosó végén... ha követne...

● – Tehát igazából nincs más nyom, csak az a lökhárító.

Bólintottam.

– Ha tényleg olyan, mint mondja, akkor valóban szép fogás... Na mindegy. De azt sem most szerezte, hanem régebben, tehát csak annyit tudunk, hogy szokott ide járni, s nem jött meg kimenőről. Ez... – széttárta a kezét – még nem ok arra, hogy rajtunk keresse.

– Nem keresem magukon – igyekeztem tisztázni a dolgot. – Mindössze segítséget kérek, hogy megbizonyosodjam róla, hogy tényleg nincs itt. Sokkal valószínűbb az, hogy felszedett valami kiscsajjt, vagy úgy betoxolt, hogy még nem tért magához, de... de szeretném kizárni azt a lehetőséget, hogy itt történt vele valami. Valami baj.

A szemetes hallgatott egy darabig, majd felém nyújtott egy kódolót.

– Adja a kezét!

Nem kérdeztem semmit, hagytam, hogy a csuklómhoz nyomja, s áttöltsön valamit a személyi chipbe.

– Szálljon fel a turistajáratra – mondta végül. – Most adtam egy tiszteletjegyet. Én is fent leszek, de nem ismerjük egymást. Amikor azt látja, hogy a tenyeremet egy pillanatra a sisakom tetejére teszem, mintha csak a fejemet vakargatnám, menjen hátra a WC-hez. Én majd követem s kiszállunk. Utánanézzünk annak a gyerekeknek.

– Milyen turistajáratra? – kérdeztem.

Az órára bökött.

– Ami öt perc múlva indul.

● Minden jel arra mutatott, hogy a Föld nem csak a szemetét, hanem a hülyeségeit is átlövi a Holdra a naponta érkező konténerekkel. Bár lehet, hogy ez túlzás: nem mernék rá megesküdni, hogy odalent is vannak emberek, akik még fizetnek is azért, hogy körbebuszozzanak egy hatalmas szeméttelopen.

– Indulásunkat egy konténer érkezéséhez időzítettük – búgta egy kellemes női hang, minden bizonnyal egy gép. Megtévesztésig hasonlítanak az élőkre... – Hamarosan láthatjuk a becsapódást, s mire odaérünk, a törmelék is leülepedik. A szállítmány Európa északi részéről érkezett, főleg informatikai hulladék található benne. Lehetőségük lesz szuvenír gyűjtésére a busz oldalán elhelyezett manipulátorkarok segítségével, a karok bérleti díja percenként...

Rettentő kényelmetlenül éreztem magam, ahogy végignéztem útitársaim szkafanderes fején. Szuvenírek! Soha nem gondoltam volna, hogy ilyen emberekkel kerülök egy kalapba – de legalább a jegyért nem kellett fizetnem.

Az utolsók közt szállt fel a szemetes, a Cyrillus Szeméttelap egyenruháját viselve. Egy pillanatra összenéztünk. Először nem tudtam, hogy miért ez a nagy titkolódzás, ha úgymint nyitva az út azoknak, akik guberálni szeretnének, akár manipulátorkarok segítségével nélkül is... Azután rájöttem, hogy épp ezért, ha a láthatólag népes, ámde annál balekabb társaság rájönne, hogy míg velük kifizettetik a látogatást és a guberálást, addig mások mindezt ingyen és nagyban csinálják, oda lenne az üzlet.

„Üzlet!” – csóváltam a fejemet.

– Kérem, kövessék a jelet a szemükkel, a konténer ballisztikus pályára állt! – jutott el újra a tudatomig a gépnő hangja. Mindenki felkapta a fejét, a turistabusz üvegtetején fényes kör jelent meg, mutatva, hol jár az újabb adag. Hamarosan segítség nélkül is látni lehetett, a magasban még nem takarta el a Hold árnyéka, többször megcsillant a napfényben, majd hirtelen eltűnt. A kör továbbra is mutatta, végigfutott a tetőn, majd lecsúszott elől, a vezető mellett. A következő pillanatban megremegett a talaj a lábunk alatt.

– Kérem kapaszkodjanak, indulunk!

A busz lágyan felemelkedett, majd elsuhant a szeméttelap épülete mellett, keresztezett egy magas, holdközvetből összedózerolt gátat, ami mögött először ritkán, majd egyre sűrűbben, vastagabban terült el a szemét. A Föld sarlója adott csak némi fényt a busz reflektorain kívül, sejtetve a telep méreteit, de épp eleget hagyva belőle a homályban ahhoz, hogy valami furcsa módon még szép is legyen. Különféle magyarázó hologramok villantak fel az utasok között, kevés figyelmet vonva magukra.

– Hozzávetőlegesen még húsz évig üzemelhet a Cyrillus kráterbe telepített szemétteladó – világosított fel az egyik. – De a rekultiválási tervek természetesen már készen állnak. A megfelelő előkészítések után természetesnek ható felszín alakítunk ki rajta, az eredeti Cyrillus mintájára...

Ahogy a Hold közeli horizontja elnyelte az épületet, ahonnan indultunk, látóha-

tártól-látóhatárig csak a sejtelmes földi fénybe burkolódzó szemét vett körül minket. Megcsóváltam a fejem. Mi vesz rá bárkit is, hogy...

– Hamarosan megérkezünk a becsapódás helyére – jelentette be a gépnő. – Kérem a korábban kifizetett összegek szerint foglalják el a helyüket a manipulátorkarok vezérlőinél...

A szemetes a megbeszélte módon megérintette a sisakját. Vártam egy kicsit, majd bocsánatkéréseket mormogva átvágtam a szuvenírre vágyakozó turisták közt, hátra, a WC felé. Az ember inkább tartogatta a dolgot addig, amíg meg nem szabadul az ürrohától, de hát van, amikor nem lehet nemet mondani... Erre az esetre is megvan a megfelelő eljárás, s a Cyrillus turistajárata természetesen ezzel a szolgáltatással is a közönség rendelkezésére állt.

Valóban jó hely volt: a fülkét kis forduló takarta el, senki sem láthatott az utasok közül. Hamarosan megjelent a szemetes is, egy szót sem szólt, csak intett, hogy kövessem. Átbújtunk egy szűk ajtón, majd egy még szűkebb zsilipen, végül pár létrafok közreműködésével kikerültünk a Hold felszínére – pontosabban a szemétre. A busz ebből a szögből egy aránytalan százlábúnak tűnt, vastag testéből nyomorék lábakként kalimpáltak a vékonyka karok, különféle értéktelen, deformálódott s nehezen megfogható törmelékek után kutatva.

Inkább nem mondtam semmit.

– Nézzen a lába elé! – figyelmeztetett. – Néha élesre törnek ezek a vackok...

Igyekeztem odafigyelni, ahogy átbortorkáltunk a felismerhetetlenné görbült informatikai szemét mezején. A turistabusz hamar elmaradt mögöttünk, talán észre sem vették, hogy leléptünk.

– Így szoktam kijönni – magyarázta a szemetes, amikor utolértem végre. Valami apró mütyürrel babrált, ami leginkább egy rádióra emlékeztetett. – Nem akarunk felűnést kelteni... Na, itt is vannak...

Kék fényű lámpák villantak fel, s a körülöttünk tornyosuló halmok mögül mintegy féltucatnyi ürrohás alak lépett elő. A szemetest üdvözölték, engem kíváncsian, de inkább gyanakodva mértek végig.

– Egy tanár a városból – intett felém a vezetőm. – Egy gyereke eltűnt, állítólag ide szokott járni, guberálni.

A kék fényt árasztó alakok összenéztek.

– Mi a neve? – kérdezték végül.

– Tomate – mondtam, s igyekeztem nem észrevenni, hogy apró csomagok cserélnek közben gazdát, chipkódok villannak fel a szkafanderek csuklórészeinél.

– Ja, Tomate – bólintott a hozzám legközelebb álló alak. A sötét üveg eltakarta az arcát, de a hangja alapján tizenhat évnél nem tippeltem volna neki többet. – Volt itt... mikor is... tegnap? De ő a lunásokkal van, nem velünk.

– A lunások most nincsenek kint – vetette közbe egy másik.

– Ja, azok lelépnek a dobások előtt.

– Tegnap tehát láttátok a fiút? – kérdeztem.

– Láttuk – vonogatták a vállukat. Elképzelttem őket szkafander nélkül. Bizonyára már láttam is őket, nincs annyi fiatal a városban, hogy elkerülhettük volna egymást. Laza ruhák, hosszú haj, pár derengő fülbevaló és rágólapok, mindez valamelyik bevásárlóközpont aulájában tálalva. A stílus mindenesetre...

Jó srácok ezek.

– Kicsit bővebben, ha kérhetném... Nem jött vissza a kóterba, pedig soha nem szokott ilyen csinálni. Gáz lesz belőle, ha...

– Fiúk, szálljatok be a buliba! – szólt oda nekik a szemetes.

● Hamarosan a csapat mögött bandukoltam, fél szemmel a szkafanderem oxigén- és energiaszintjét nézegetve. Eleinte a frász kerülgetett a felszíni sétáktól, pedig volt olyan, hogy egy osztálynyi gyereket kellett terelgetnem, csoda, hogy nem öszültem bele az efféle „kirándulásokba”... Azután megszoktam, de a szeméttelen valahogy megint előjött a régi félelem.

Közben intenzív rádiózás folyt, egy kukkot sem értettem belőle. Különféle csoportok nevei, szlengre, argóra emlékeztető kifejezések, amikről csak sejtettem, hogy igék lehetnek, esetleg jelzővel, helynevek... Több csapatot is megkerestek, Tomato neve is gyakran elhangzott, néha az itteni művésznevéen is: Chevy. Valami régi kocsi-márka. Talán a lökhárító is... Úgy tűnt, hogy van némi (hír)neve a guberálók közt, s a csapatokra osztottságuk ellenére is odafigyelnek egymásra. Működtettek valamiféle regisztrációs központot is, amiből mindig tudták, hogy ki jött meg és ki ment el. Jó tízpercenként találkoztunk más csoportokkal, információt cseréltünk, nem csak Tomato-ról, hanem a legutóbbi felfedezésekről is. Az egyik csapat vezetője büszkén mutatott egy apró tárgyat, közelebbről megvizsgálva rájöttem, hogy egy fegyver, valamiféle régi pisztoly. Láthatóan nagyon büszke volt rá.

Végül eljutottunk oda, ahol utoljára látták Tomato-t. Ekkor már csak ketten maradtunk a szemetessel, alaposan megcsappant oxigénkészlettel a hátunkon.

– Erre rámege a napom – morogta a fickó.

– Sajnálom, csak a munkámat végzem – mondtam neki, de kimondva ostoba válasznak tűnt.

– Ja. – Halványan elmosolyodott. – Hívok egy döglegyet.

● Nem akartam még ostobábbnak tűnni, ezért nem kérdeztem rá a döglegyre, igazából ötletem sem akadt, fáradt voltam, némileg ideges, s azon gondolkodtam, mikor kezdjek el hisztériázni az alacsony oxigénszint miatt. Végül valami fölénk lebegett: a turistabusz kicsinyített mása, áttetsző sárkánnyal s négy ülőhellyel. Automatika hozta idáig egy rejtett garázsból, s ami a legfontosabb, a gyomrában lapult pár tartály tele oxigénnel.

– Azért hívjuk döglegynek, mert ilyenekkel repkedünk a szemét felett – mosolygott rám a szemetes. – A Földön is tele vannak léggel a szeméttelenek, nekünk csak ilyen jut...

– Ez jobban tetszik – jegyeztem meg.

– Egyetértetek!

– Mihez kezdünk most a fiúval kapcsolatban? – érdeklődtem.

– Körbenézünk errefelé. Akad a légyen pár szenzor, különféle...

– Azt gondolja, hogy még mindig itt van valahol?

– A guberálók rendszere azt jelzi, hogy nem ment el. Persze, vannak lyukak az érzékelők közt, szó se róla, de nem szokták kihagyni a kijelentkezést, nekik is érdekük, hogy képpen legyenek. A csapatuk miatt, főleg...

– Nem gondoltam volna, hogy ilyen kiterjedt ez az egész – csóváltam meg a fejem.

– Hát... ilyen. – Kicsit gondolkodott. – Nem mutattam volna meg, ha nem az ajánlotta volna be, aki...

– De Tomate nem lehet kint – tértem vissza az eredeti vágányra. – Már rég elfogyott volna az oxigénje. Meg különben is, mit csinál ennyi ideig?

Jobb lett volna elhessegetni a rémképeket, de szembe akartam már nézni velük.

– Nem olyan elvez ez még – legyintett a szemetes. – Egy csomó depó van szanaszét, ahol tartalék palackok vannak. Vagy három mellett eljöttünk mi is. Egy részüket a guberálók tartják fent, párat meg mi, nekünk is akadnak munkásaink a terepen.

– És a bezuhanó konténerek?

– Tudjuk, hogy hova érkeznek, elég pontosan navigálnak. Na, nézzük...

Megkapaszkodtam, ahogy a döglégy fűgén felpattant s spirálvonalban repülve pásztázni kezdte az alattunk elterülő szemetet.

● Az órára néztem. Már rég otthon kellett volna lennem, leadni az ügyeletet, pihenni, zenét hallgatni vagy megnézni egy jó kis filmet. Ehelyett itt körözök egy döglégy nevezetű járműben sok millió tonnányi földi szemet fölött. Már-már kezdtem azt kívánni, hogy találjunk valamit, mindegy mit, akár a legrosszabbat is, csak szakadjak ki végre ebből a milióból. Valami miatt az a kényszerképzetem támadt, hogy mindig is itt voltam és mindig is itt leszek...

Persze nem igaz, hogy ezt kívántam, természetesen azt kívántam, hogy Tomate meglegyen, épen és egészségesen, hogy aztán jól leszidhassuk, megvonjuk a kedvezményeit, s megnyugodhassunk, hogy nem lett semmi baja.

– Ott mintha...

A szemetes hangja riasztott fel. A szemetes... Tényleg, még nem is tudom a nevét! De valami igen esetlen dolog lenne ennyi együtt töltött idő után megkérdezni...

– Micsoda? – kérdeztem.

– Az egyik érzékelő... Lemegyünk, megnézzük...

Már nem voltam annyira laikus, hogy ne vegyem észre, errefelé másmilyen a szemet, mint ott, ahol kiszálltunk a buszból. Roncstelep, inkább ez a jó szó rá. Talán a szemetes mondta... Mindenféle régi fémszerkezetek meredtek az égnek, össze-vissza dobálva és lapítva, kézi adóvevő méretűtől a kisebbfajta buszig. El tudtam képzelni, hogy itt találta azt a lökhárítót is... Persze, az valóban kész csoda, hogy olyan jó állapotban.

– Biztos?

Óvatosan leereszkedett a döglégy, majd kikecmeregtünk belőle. Én nem láttam semmit fentről, de úgy tűnt, hogy a szemetes igen. Határozottan megindult egy nagyobb roncsdarab felé. Engem valami heveny fáradtság fogott el, a sok mászkálás, a ki tudja, mikori oxigéntartály meg a döglégy kényelmetlen ülése megtette a magáét. De mikor megláttam, hogy a szemetes megáll, majd lassan leguggol, valami balsejtelem fogott el, s esetlen mozdulatokkal utána rohantam.

– Ez sajnós... – kereste a szavakat, aztán úgy ítélte meg, hogy nem kell befejeznie. Tomate ott feküdt a lábunk előtt, fehér, merev arccal, csukott szemmel, halványan világító sisakkal. Nem látszott rajta semmiféle sérülés, nem zuhant rá roncs vagy egyéb, nem szakadt ki a szakfandere, mintha csak aludt volna, s elég lenne rákiáltani, de...

– Elfogyott az oxigénje? – kérdeztem. Valahogy nem tudtam még érzelmileg is felfogni, hogy egy halottat látok. Pontosító kérdések: ezekhez értettem. Gyászolni nem tanított meg senki.

● Aztán valami heves csapás ledöntött a lábamról, a rosszullét acélpörölyként csapott le a gyomromra, szemem előtt vörös karikák táncoltak, s meglepetten hallgattam, hogy milyen érdekes hangja van a sisak mentőrendszerének, amint szörcsögve kiszilipeli

gyomrom undorító ízű tartalmát. Kinyúltam, hogy megtámaszkodjam, Tomate szka-fanderes, merev kezeit sikerült megmarkolnom. A fenébe, hát ennyire nem bírom azt, hogy egy halottat látok, ez azért már...

Felsőtestem önállósította magát, laza csavarral eldőlt, úgy szemléltem mindezt, mintha valahonnan kívülről nézném. Elsuhantak előttem a csillagok, majd a szemetest láttam, amint elrohan, beugrik a döglégybe s elrepül. Annyit se mondott, hogy viszlát.

Rohadt szemetes, miért hagy itt? Nem látja, hogy rosszul vagyok?

Teljesen elgyöngültem. Próbáltam feltápászkodni, de csak annyit értem el, hogy félúton kiesett alólam a kezem s más pózban zuhantam vissza Tomate testére. Gyomrom ismét hullámozni kezdett, de már nem volt mit kiadnia magából, így sem volt jobb. Viszketett mindenem. Mi a fene van velem?

A csillagok szenvtelenül remegtek az égen, a szeméthalom néha meghullámozott, távoli zúgás... Lassan tudatosult bennem, hogy valami hengeres, úrhajószerű forma tövében fekszünk, Tomate és én, karcsú csúcsa magasra nyúlik, kiöblösödő hasa a szemét alá merül. Fakó, kopott olajzöld színén tompán csillant a távoli Föld sarlója.

Kezdttem rettenetesen szomjas lenni.

Mi ez itt mellettünk? Csak nem...

● Valaki megragadott s megpróbált felületetni, de összeestem, mint egy rongybábu. Szemeim száraz rügyként pattantak ki, a fájdalom átszúrta agyam tompaságán is.

Hárman voltak vagy többen, éles fény kísérte őket, furcsa, idegen, ezüstösen csillogó, ormótlan páncél borította őket. Engem néztek.

– Ezt nem hiszem el – suttoztam. – Ez valami rossz álom.

Szerettem azt mondani, hogy „mi van, elrabolták az ufók?“, ha nem találtam valakit a kóterban. Erre most...

Na ne, azért...

Csak ne lennék ilyen rosszul! Mivel bénítottak le? Most bevisznek a hajójukba? Mit csinálnak velem?

– Kik ezek? – mondta az egyik idegen.

– Egy gyerek meg valami tanár – mondta a másik idegen. – A gyerek halott.

– A tanár is – mondta egy harmadik idegen, hologramok lebegtek előtte. – Akkora dózist kapott... Halott, csak még mozog. Szerintem nem szidnak le érte, ha nem viszszük be. Le kellene zárni miatta a fél kórházat, már ő is sugároz.

– Hogy a francos életbe került ide ez a rohadt ruszki atomtengeralattjáró? – kérdezte az egyik idegen. – Rohadtul tilos nukleáris szemetet átdobni hozzánk!

– Valaki baromi elegánsan megoldotta azt, hogy megspórolja a Napba lövést...

– Meg, gondolom, azt a helyet se hozta rendbe, ahonnan ezt a szemetet előkaparta.

– Beledugta valami felszámolt roncstelep konténerébe...

Az idegenek egészen emberi módon káromkodtak.

– Itt már nem tudunk mit tenni – mondta egy új hang. – Ne nyúlj máshoz, így is épp elég forró vagy már.

– Ha ez az átkozott fémkaszni nem lenne rajtam, már én is ropogós lennék, mint ez a kettő.

– Rohadt egy halál.

– Ki riasztott?

– Az egyik szemetes, az is beszívott rendesen, de talán megmarad.

– Oké, gyérünk vissza! Majd a robotok összeszedik őket. Jelentsd a központnak, hogy megtaláltuk, de már nem tudunk rajta segíteni.

– Gyertek, vakarjátok le magatokat, aztán a keleti autópályához menjete. Van egy kis gubanc az evakuálásnál...

– A rohadt életbe, hogy eddig senkinek sem tűnt fel, hogy a környék mennyire forró... Aztán meg majd megint a katasztrófavédelmet szídják...

● Az idegenek mégsem vittek magukkal. Száraz, csalódott szemmel néztem utánuk. Agyam úgy járt, mint valami régi, megvetemedett fogaskerék, rozsdá csikorgott mindenhol. Eltűnt a fény is. Az űrhajó maradt. Miért bénítottak le, ha utána itt hagynak? Milyen idegenek ezek?

Sötét

száraz

szomjúság

csend...

A Skylab tudományos, műszaki és gyakorlati feladatokat ellátó, Föld körüli pályára tervezett amerikai űrállomás volt. A Skylab-1-et 1973. május 14-én indították, az űrállomás pályára állítása a sorozatosan felmerülő műszaki problémák miatt azonban nem sikerült megfelelően. A következő napra tervezett személyzetszállító Apollo űrhajó indítását el kellett halasztani. A szakemberek 10 nap alatt elhárították a hibákat, majd J. P. Kerwin, C. Conrad parancsnok és P. J. Weitz 1973. május 25-én – Skylab-2 vállalkozás – indulhattak a 28 nap 49 perces útjukra a háromszemélyes Apollo szállító űrhajón. Az űrhajósok sikeresen megjavították a Skylab megsérült részeit.